

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$, an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4.50 fil.

© ©

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

© ©

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

† Regele CAROL al României.

1839—1914.

În zilele acestea de urgie, când aproape toată Europa — până departe în coloniile ei din celelalte continente — s'a încăierat într'un războiu fără păreche în analele istoriei, regele Carol, marele și înțeleptul creator al României de azi, asupra căruia se îndreptau toate privirile beligeranților, moare fără veste, când cuvântul lui hotărîtor avea să apese, mai mult ca oricând, în cumpăna oscilătoare a dreptății.

Îl știam suferind — și la vârsta de 75 ani împliniți ce-i avea, orice boală neînsemnată inspiră serioase îngrijorări — dar judecând chiar după buletinele medicale din urmă, nu ne-ar fi trecut prin minte, ca pericolul să fie atât de iminent.

Vestea morții ne-a atins deosebit de dureros, atât prin surpriza ei, cât mai ales, prin lovitura cu adevărat ireparabilă, ce au îndurat-o frații noștri de sânge de peste munți.

Încercăm să reconstruim, în câteva rânduri, glorioasa lui stăpânire, începând cu vremele de restriște din 1866, când tinărul Domnitor, în vârstă de 27 ani, ia în mână frânele conducerii, într'o țară aproape obscură, aservită intereselor politice ale Stambulului.

Câte n'au fost greutățile începutului!

Tinărul Domn își începe dificila muncă regeneratoare, cu consentimentul lui Bismarck și al lui Napoleon al III. — izolat de toate celelalte puteri vecine —; schimbă în 5 ani 10 cabinete; obișnuște lumea ce-l înconjură cu sentimentul dinastic, și introduce, încetul cu încetul, spiritul de disciplină, în rândurile armatei, ce detronase pe Cuza Vodă; oprindu-se, pe o clipă (la 1871) în munca lui extrem de dificilă, cu gândul de-a abdică.

Soarta îi rezervase însă o carieră neasemănat mai strălucită, decât s'o poată întreprinde chiar la începutul ei.

Războiul ruso-turc din 1877—78 a fost cea dintâiu treaptă spre independența și mărirea țării românești.

Tunurile ce au bubuit în fața Calafatului au marcat zorile gloriei de mai târziu. După echilibrarea economică a țării, prințul Carol, declară în parlamentul român independența la 10 Maiu 1877. Rușii trec cu trupele lor prin țară, dar se opintesc zădarnic încă la Plevna. Aroganța diplomației rusești cedează și Marele duce Nicolae, e silit să ceară ajutorul României. Principele Carol sosește cu 35 mii soldați și 108 tunuri, la Poradim lângă Plevna, la 21 August 1877.

Grivița, Plevna lui Osman pașa, Rahova și Smărdanul se pleacă în fața vitejiei dorobanților români.

Cu toată ingratitudea Rusiei, care i-a răpit Basarabia, compenzând-o cu bucata de pământ...inoasă din Dobrogea — viitorul de aur al României, de care visă poetul, eră asigurat.!

Jugul străin se prăbușește; prințul Carol își pune la 1881 pe cap coroana regală, coroană turnată din oțelul tunurilor otomane dela Grivița.

Principatul obscur dela gurile Dunării, călcat în picioare de toți veneticii și aventurierii, își reclamă de aci înainte rolul lui de factor însemnat în concertul puterilor europene.

Noul regat realizează în scurtă vreme, uimitoare progrese pe teren militar și economic-industrial, încununându-și opera de propășire cu o intență mișcare culturală.

Regele Carol a fost protectorul activ al Academiei Române, ale cărei ședințe le prezida une-ori; cu cheltuiala Lui s'a început publicarea marelui Dicționar al limbii române; El a jertfit în atâtea rânduri, sute de mii de franci, pentru promovarea instrucțiunii mai înalte, începând cu „Fundațiunea universitară Carol I“, cu ocazia aniversării, de 25 ani a domniei Sale.

În politică a fost aderentul triplei alianțe, căreia i-a rămas credicios până la moarte.

Dar cine ar putea înșira, pe o pagină de ziar, vredniciile acestui domnitor providențial?

Cine ar putea să măsoare cu precisiune distanța enormă dela clipa când prințul Carol și-a pus piciorul pe pământul României și până la pacea ce s'a încheiat la București în anul trecut — cea mai strălucită perlă din diadema primului rege al României!

Domnitorii Europei s'au întrecut a-l distinge cu cele mai mari onoruri, începând cu ordul jartierei, și al Sfântului Andrei până la bastonul de mareșal ce i-l-a dat împăratul Wilhelm și țarul, cu ocazia aniversării a 35-a dela cucerirea Plevnei.

Opera lui glorioasă aparține de aci înainte istoriei.

Și istoricul nepreocupat, când va începe să scrie paginile relative la „Carol I, rege al României“, va adauge, cu sinceră emoțiune, un epitet inomisibil, intitulându-și capitoul: „Carol cel Mare“...

Moartea Regelui CAROL.

Sâmbătă în 10 Octomvrie la 6 ore seara am primit cea dintâiu telegramă asupra încetării din viață a regelui Carol al României. Telegrama a fost scurtă, dar cu atât mai sguuitoare. Biroul de presă al ministrului prezident ne comunicase următoarele:

Budapesta la 10 Octomvrie: Ni-se telegrafiază din București, că regele Carol a murit. Biroul de presă al ministrului prezident.

Imediat ni-se imanuiază dela același birou de presă o altă telegramă de următorul cuprins:

Telegramă particulară primită în 10 Oct. la 5 și jum. ore.

Cercurile politice serioase, cari sunt în măsură de a fi informate corect despre relațiunile din România sunt convinse, că regele Ferdinand, urmașul regelui Carol va urma politica unchiului său. Arhiducele Ferdinand a crescut în aceea direcție politică pe care înaintașul său a urmat-o cu atâta agerime de bărbat de stat serios și care direcție vede calea spre fericire a României în relațiunea amicală și intimă față de tripla alianță. România și sub domnia noului rege va susține politica de amicitie față de tripla alianță.

(Biroul de presă al min. prez.)

Vestea aceasta tristă s'a răspândit îndată cu iuțală de fulger în orașul nostru și a făcut pretutindeni cea mai adâncă impresie.

Duminecă la orele 12 ne-a sosit o altă telegramă din București, care nu mai lasă nici o îndoială, că regele României s'a mutat la celea eterne, între împrejurări, când de înțelepciunea, energia și prevederea lui fenomenală, aveă România cea mai mare lipsă.

Telegrama aceasta ni-o expedase protopopul nostru dela București, Dr. Ioan Bălan de următorul cuprins:

König Carol heute früh gestorben.

Bălan.

Regretăm, că telegramele nu le-am primit înainte de expedarea numărului no-

stru ultim, ca să putem imediat aviză pe cetitorii noștri asupra acestui trist eveniment.

Ministrul președinte, contele Tisza, despre moartea regelui Carol.

Telegramă particulară primită în 11 Oct. la 10 a. m.

În cercurile partidului muncii s'a tractat cu sincere regrete moartea regelui Carol al României.

Contele Ștefan Tisza a declarat, că în persoana regelui Carol, România a pierdut un domnitor mare, Europa un înțelept bărbat de stat, iar monarhia un prietin sincer. Pătrunderea de bărbat de stat a regelui Carol a pus bază dezvoltării României. În ce privește meritul pentru progresul acela aproape de necrezut, ce l-a realizat națiunea aceasta în forțe materiale, în gravitate politică și în cultură, partea leului din această fără îndoială revine regelui Carol.

În vecinătatea hemijlocită a Rusiei, icuită între popoare slave din Balcani, România a trebuit să aleagă, ca ori să devină o mlădiță laterală a slavismului, ca fică vitregă a protectorului rus, ori un factor apreciat al acelei grupări de forțe din centrul Europei, care apără independența națiunilor celor mai culte, cultura lor, ba chiar însuș poporul balcan și dezvoltarea lui liberă împotriva hegemoniei rusești. Ministrul președinte a accentuat, că el din tinerețele sale a fost pătruns de convingerea aceea, că aceasta din urmă e misiunea maghiarului și a românului și în misiunea aceasta comună cele două popoare trebuie să se întâlnească.

E dureros prin urmare gândul acela, că poporul român a fost lipsit de conducătorul său probat; dar ministrul președinte Tisza, are cu mult mai mare încredere în simțul politic a lui Ferdinand, cât și a bărbatilor de stat, decât ca să se teamă, că România sub presiunea muscalilor ar intra în astfel

de aventuri, cari de o potrivă ar compromite onoarea și interesale vitale ale României, dar ar duce țara aceasta la ruină completă.

Contele Andrassy despre moartea regelui Carol.

Correspondentul unui ziar având o înțelegere cu contele Andrassy Gyula, acesta s'a declarat în următorul chip asupra morții regelui Carol:

E o mare lovitură. Regele Carol a fost un domnitor de o înțelepciune extraordinară, care a înțeles interesele României și a ținut necondiționat cu noi. Sper, că urmașul va continua opera sa, deoarece numai aceasta este în înțelesul regatului român. E mare lovitură, că în împrejurările aceste grele lipsește un cărmaci înțelept și probat.

Ultimele clipe ale regelui Carol.

Regele Carol a murit Sâmbătă dimineața la orele 5 și jumătate în urma unui acces de apoplexie. Regele a fost la conștiință până în ultimele clipe.

Boala regelui.

În timpul din urmă regele era mult suferind, dar boala nu manifesta încă semne de îngrijorare, nici chiar în zilele din urmă. Joi după amiază a primit pe șeful partidului conservator, iar Vineri pe ministrul prezident Ionel Brătianu și a rezolvit mai multe afaceri de stat. Nimeni nu credea, că moartea îl va ajunge așa de curând. Familia moștenitorului de tron a părăsit Vineri p. m. Sinaia, și s'a mutat la castelul Cotroceni. Regele a fost până în ultimele momente într'o dispoziție sufletească admirabilă, dar inima i-a slăbit mult în urma evenimentelor politice din urmă. Vestea morții regelui Carol a produs în țara românească o adevărată consternare.

Ultima noapte a Regelui.

Asupra morții suveranului se dau următoarele amănunte:

Vineri toată ziua s'a simțit bine și a stat de vorbă cu regina și cu Dr. Mamulea.

Seara, la orele 8, a primit în audiență pe d. Virgil Arion, cu car s'a întreținut aproape o jumătate de oră.

Suveranul, se găsea în foarte bună dispoziție și după plecarea d-lui Arion, a luat masa împreună cu regina.

La orele 11, regele s'a dus la culcare, după ce fusese examinat din nou de d-l Dr. Mamulea, care a constatat o ameliorare simțitoare în mersul boalei.

Vestea morții în București.

Sâmbătă la orele 9 a. m. a sosit prima telegramă din Sinaia despre moartea regelui Carol. Adjointantul regal Grazovski a comunicat oficios tristul eveniment. În București se știa, că familia regală își amână reîntoarcerea la castel în capitală din motivul boalei regelui. Comunicatele oficiale constatau până aci o vădită reculegere a marelui bolnav și din acest motiv vestea sosită la București fu primită cu nelăcredere. Telegramele ulterioare însă au confirmat știrea spunând, că regele a încetat din viață la orele 5 și 45 minute.

Indată s'a convocat consiliul ministerial, după care membrii guvernului au plecat cu tren special la Sinaia spre a lua măsurile necesare. Populația a primit vestea cu adâncă rezignațiune. Străzile s'au împopulat, dar incident nu s'a ivit nicăiri. Edificiile au arborat pretutindeni stindarde de doliu.

Dispozițiile constituției.

Art. 86. Dela data morții regelui și până la depunerea jurământului a succesorului său la tron, puterile constituționale ale regelui sunt exercitate, în numele poporului român de miniștrii întruniți în consiliu și sub a lor răspundabilitate.

Convocarea parlamentului.

Parlamentul a fost convocat pentru azi Duminică.

Unde va fi înmormântat regele.

Rămășițele pământești ale regelui vor fi înmormântate la Mănăstirea „Curtea de Argeș“.

Aceasta, după dorința regelui, pe care și-a manifestat-o în mai multe rânduri.

Proclamația guvernului.

Monitorul oficial publică următoarea proclamație:

Români! România și-a pierdut pe marele său rege pe Carol I. Intemeietorul regalului și-a pus aproape o jumătate de secol toate ale sale puteri în serviciul țării, care i-a dat-o Dumnezeu Lui, și numai moartea a pus capet muncii sale neobositoare și rodnice. Decedatul este o pildă strălucită de devotament față de poporul său, al cărui căpitan a fost și a scris prin conștiința deplină a datorinței, prin virtuțile Sale cea mai glorioasă pagină în analele națiunii române.

Vitejia Sa dovedită pe câmpul de luptă a reînviat gloria țării noastre, iar în-

telepciunea Sa a asigurat existența statului pe calea progresului pe temelii neclintite.

Românii vor fi pururea recunoscători pentru binefacerile domniei Sale norocoase și națiunea își vede chezașia în aceste pentru înflorirea viitorului. Carol I a cimentat prin opera Sa dinastia cu națiunea în mod nedespărțit și în ziua aceasta de jale tot românul simțește, că e datorința fiecăruia a se strânge în jurul moștenitorului iubit al tronului, care va afla în iubirea și încrederea poporului nu numai mângâierea durerii Sale, a tuturor românilor, ci și isvorul unor puteri noi la împlinirea misiunii Sale grele, la care e chemat. Inzestrat cu aceleași sentimente de cari a fost animat gloriosul Său Unchiu, noul rege va continua opera Sa cu scopul, ca națiunea română să o conducă la împlinirea misiunii sale.

Regele și războiul.

La ultima audiență pe care a avut-o Take Ionescu Suveranul a spus șefului conservatorilor democrați:

— **Am un regret mare că n'am murit înainte de izbucnirea acestui groaznic războiu.**

Jurământul noului rege.

Regele Ferdinand a depus Duminică jurământul în sala parlamentului, fiind de față toți demnitarii țării, metropolitul primat și corpul diplomatic. După depunerea jurământului regele Ferdinand a rostit un discurs spunând între altele, că grija sa principală va fi îndreptată spre înflorirea țării.

Corpul nelusufletit al regelui Carol va fi transportat astăzi din Sinaia la București în palatul regal. Înmormântarea se va face în mănăstirea Curtea de Argeș.

Regele Carol a testat din averea sa particulară 12 milioane lei pentru scopuri de binefacere. Castelul Peleş rămâne proprietatea noului rege.

Înmormântarea va avea loc Joi în 15 Octombrie.

Date biografice.

Carol I, dela 10 Maiu 1866 *Principe*, dela 14 Martie 1881 *Rege al României*, născ. 8 Apr. 1839, al doilea fiu al Principelui Karl Anton de Hohenzollern-Sigmaringen, intră la 1857 în armata prusiană, la 1859 sublocotenent în regim. de artilerie al gardei, călătorește în Franța, Anglia, Spania și Africa septentr., urmează apoi cursurile istorice la univers. Bonn și înaintează la 1863 locot. în regim 2 al dragonilor de gardă. În toamna 1863 e oaspele împăratului Napoleon III la Compiègne. În 1864 ia parte la războiul contra Danezilor în Schleswig-Holstein, fiind în relațiuni intime cu Principele de Coroană al Prusiei (mai pe urmă împăratul Friedrich III). La reîntoarcerea din Schleswig e numit căpitan de cavalerie. După detronarea lui Cuza Vodă (11 Febr. 1866) și după refuzul contelui Filip de Flandra de a veni în România, un plebiscit efectuat în zilele 2—8 Aprilie 1866, alege cu 685,000 voturi contra a 224 pe Principele Carol Domn al României. La 10 Maiu 1866 tânărul Domnitor, de abia în vârstă de 27 ani, susținut și de asentimentul lui Napoleon III și al lui Bismarck, sosește în București și depune în adunarea constituantă, prezidată de Manolache Kostaki, jurământul de a domni, ca Domn constituțional,

iar noua constituțiune e promulgată la 1 Iulie al aceluiaș an. Primul minister format de Principele Carol I e un minister de coaliție (Lascar Catargi și Mavrogeni, alături de C. A. Rossetti și I Brătianu, împreună cu Dim. A. Sturdza), dar nu durează decât 2 luni, și de aci încolo în timp de 5 ani se schimbă 10 cabinete și se fac vre-o 30 modificări ministeriale parțiale, până când dela Martie 1871 înainte, dela un al doilea cabinet L. Catargi încep ministerele mai durabile. Desele schimbări de ministere în acei 5 ani dintâi dovedesc nedeprinderea firească a partidelor de atunci cu formele constituționale; dar adevărata greutate a domniei lui Carol I, în prima ei decadă, era lipsa de simțământ dinastic la mulți din oamenii politici, mai ales în partidul liberal, și nesiguranta armatei, sdruncinată în spiritul ei de disciplină prin participarea activă la resturnarea lui Cuza Vodă. Măiestria politică, prin care Principele Carol a învins aceste greutăți și a isbutit să facă din România o țară monarhică și dinastică în convingerea tuturor oamenilor ei politici, este una dintre cele mai remarcabile apariții în istoria contemporană și a înălțat la cel mai mare grad prestigiul acestui Domnitor nu numai în țară, care l-a ales și care îl știe identificat cu destinele ei, ci și în Europa întreagă. Astfel peripeziile, prin cari a trecut Carol până a ajuns la acest rezultat extraordinar, sunt de interes istoric general.

Prima inițiativă a noului Domnitor a fost deșteptarea activității economice prin crearea unei întinse rețele de drumuri de fier. Concesiunea liniei dela Ițcani până la Vârciorova e dată lui Strousberg. Din nenorocire acest îndrăzneț întreprinzător, în urma perturbării financiare cauzate de războiul franco-german dela 1870, face faliment. Penibila descurcare a statului român cu capitaliștii prusieni, cari posedau acțiunile întreprinderii, se înveninează în camera din București prin simpatiile multor deputați, mai ales din partidul liberal, pentru nefericita Franță și aversiunea lor în contra propunerilor dela Berlin, care se restrânge și în contra Principelui Carol. Acesta își simte situația sdruncinată și printr'o scrisoare publicată în „Allgemeine Zeitung“ (27 Ian. 1871) își pregătește abdicarea. Când în seara de 10 Martie 1871, la un banchet dat de colonia germană din București pentru ziua nașterii gloriosului împărat Wilhelm I, consulul general al Prusiei, de Radowitz, este insultat de o ceată de oameni de pe stradă cu toleranța poliției (sub ministeriul Ioan Ghica), Principele Carol convoacă pe foștii locotenenți domnești L. Catargi și general Goleșcu pentru a le remite actul de abdicare. Dar rezistența lui L. Catargi prin înzistența câtorva reprezentanți ai puterilor străine îl înduplecă să continue sarcina domniei. Se formează la 11 Martie 1871 cabinetul conservator L. Catargi, care în timp de 5 ani restabilește în parte ordinea, întemeiază finanțele (ministrul Mavrogeni) și dă o soluție prealabilă chestiei Strousberg. (Răscumpărarea definitivă a căilor ferate pe seama statului se face în 1880 sub ministeriul I. Brătianu). Rămânând cabinetul L. Catargi în minoritate la alegerile din Martie 1876, Principele Carol, preocupat de apropiata izbucnire a războiului ruso-turcesc și condus de marele său tact politic, chiamă partidul liberal la guvern și încredințează la 24 Iulie

1876, prezidenția ministerului lui I. Brătianu, care o păstrează până la Martie 1888. În Oct. 1876 Brătianu se duce la Livadia în Rusia, pentru a se înțelege cu împăratul Alexandru II și cu cancelarul Gorciacov. La 4 Apr. 1877 se încheie între România și Rusia convenția pentru trecerea armatelor rusești prin România și garantarea integrității teritoriului român. Iar după declararea războiului din partea Rușilor în contra Turciei, (12 Aprilie 1877), Principele Carol face să se declare în parlamentul român independența României, și o acceptă solemn la 10 Maiu 1877, instituind în aceeași zi ordinul „Steaua României”, ca semn extern al deplinei suveranități. Hotărâți a provoca recunoașterea independenței cu armele în mână, Principele stăruie din toate puterile întru cooperarea activă a armatei române alături de cea rusească în contra Turciei, cu toată părerea contrară a tatălui său, a lui Moltke, și a multor politici români. El vedea în un asemenea războiu adevărata renașterea a României, și totdeodată singurul mijloc de regenerare a armatei. Diplomația rusească se împotriva, dar după a doua înfrângere a armatei rusești la Plevna, Marele duce Nicolae prin depeșa dela 19 Iulie cere însuș ajutorul român. Conducând în persoană armata sa (35,000 oameni cu 108 tunuri), Principele sosește la 21 Aug. 1877 la Poradim lângă Plevna, fiind numit comandantul superior al armatei ruso-române dinaintea Plevnei. Sub conducerea sa trupele române iau cu asalt la 30 Aug. prima redută Grivița, fac apoi număroase lucrări de întărituri spre blocarea Plevnei și contribuiesc la căderea ei și la prinderea lui Osman Pașa în ziua de 29 Noemvrie, pe când alte detașamente române ocupă la 9 Noemvrie Rahova și mai târziu la 12 Ian. 1878 Smârdanul lângă Vidin. În acest războiu statornică îngrijire a Principelui Carol pentru întărirea și înzestrarea armatei sale este încoronată de un succes strălucit. Însă tratatul preliminar de pace se încheie la San-Stefano (19 Febr.) fără participarea României, și tratatul definitiv dela Berlin (1/13 Iulie 1878) îi impune pentru recunoașterea independenței modificarea art. 7 din Constit. și retrocederea celor 3 districte din Basarabia în schimbul Dobrogei. După primirea acestor grele condiții, Principele Carol este proclamat la 14 Martie 1881 Rege al României, și în același an recunoscut de puteri. Intrat astfel cu noul său Regat în concertul european ca un factor de însemnătate, Carol orientează politica țării spre tripla alianță prin o înțelegere între I Brătianu și principele Bismarck la Gastein și menține drepturile României în chestia Dunării prin P. Carp, ministru la Viena (1883—84).

Ne mai putând spera să aibă copii din căsătoria sa cu Elisaveta de Wied (săvârșită la 3/15 Nov. 1869), după moartea unicei fiice Maria († 28 Martie 1874), succesiunea la tron o regulează în favoarea nepotului său de frate, Principelui Ferdinand, care se însoară (29 Dec. 1892) cu Principesa Maria de Saxa-Coburg și Gotha, nepoată de fiu a Reginei Angliei.

Rege constituțional, distins prin cea mai scrupuloasă îndeplinire a datoriilor, Carol este foarte rezervat în privința administrației, care rămâne în sarcina și pe răspunderea diferiților săi miniștri, păstrează însă constant direcția politicii externe, îngrijirea

pentru apărarea țării (fortificațiile în jurul Bucureștilor și la Siret după sistemul Brialmont) și pentru dezvoltarea ei economică (mărețul pod peste Dunăre la Cernavoda, portul Constanța, navigația maritimă). În privința culturai intelectuale a fost un protector activ al Academiei Române, ale cărei ședințe le prezidă uneori, precum prezida adese sesiunile anuale ale Societății Geografice; după inițiativa și cu cheltuiala lui, Academia publică marele dicționar etimologic al limbii române, iar în folosul studenților universitari Regele Carol a dăruit, cu ocazia aniversării de 25 ani a domniei Sale, edificiul, biblioteca și un capital de întreținere pentru frumoasa „Fundatiune universitară Carol I.” Cu aceste însușiri și după o astfel de activitate, Carol I a ajuns de mult să aibă în România o autoritate nemărginită, și să fie considerat și în străinătate ca unul din monarhicii cei mai cu minte.

Fundatiunea universitară Carol I.

La 3/15 Maiu 1891 Regele Carol I adresează președintelui consiliului de miniștri următoarea scrisoare: „Peste câteva zile „România va serba a 25-a aniversare a „Domniei Noastre.

„Provedința a voit aceasta: din ziua „când am îndreptat primii Noștri pași în „această frumoasă țară, ea a revărsat cu „înelșugare binecuvântările sale asupra „faptelor Noastre. Cu ajutorul ei am putut „străbate această lungă trecere de vreme, „încunjurat fiind din partea scumpului „Nostru popor cu o încredere și o iubire „cari au fost răsplata cea mai dulce a si- „lințelor Noastre spre propășirea și fericirea lui

„Urmând pilda bunilor Domni din „trecut, și spre amintirea faptelor îndeplinite „în acest pătrar de veac, voim a înființa un „așezământ spre binele tinerimii univarsitare „dela toate facultățile din țară, al căruia scop „va fi de a procura studenților un loc de „întrunire, înzestrat cu o bibliotecă totdeauna „deschisă, unde vor putea satisface iubirea „lor de studiu; de a veni în ajutorul acelora „dintre dâșii, cari întreprind lucrări spe- „ciale sub direcțiunea profesorilor lor, sau „pentru tipărirea tezelor; cum și de a da „subvențiuni acelora, cari din lipsă de mij- „loace ar fi siliți să întrerupă studiile lor „în dauna culturai generale a țării.

„Spre îndeplinirea acestui scop, facem „danie, depe acum, Ministerului Cultelor și „Instrucțiunii publice o casă, ce se va clădi „cu cheltuiala Noastră, după planurile aci „alăturate, pe un loc așezat în fața Palatului „Nostru. Punem totodată la dispoziția „aceluiaș Minister suma de 200,000 lei în „în rentă română de 5%.

„Așezământul va purta numele de „Fundatiunea universitară Carol I.”

„Dorința Noastră, a Reginei și a Prin- „cipelui moștenitor este, că această Funda- „țiune să contribuie a întări frăția printre „tinerimea universitară și a hrăni simțe- „mântul patriotic, care înalță sufletul ei.

„Alegând noi înșine locul viitoarei „clădiri, am voit ca ea să se ridice aproape „de reședința Noastră, adevă sub ochii și „ocrotirea Noastră, fiindcă vedem în tinera „generațiune speranța patriei și unul din „sprijinele cele mai temeinice ale Tronului și Dinastiei Noastre.”

Clădirea anunțată prin această scri- soare a fost terminată în 1893 și inaugurată la 14 Martie 1895. Ea este recunoscută prin lege, ca persoană morală, după dorința exprimată de însuș Regele Carol I.

Regulamentul, după care se conduce Fundatiunea, este publicat și promulgat pe ziua de 8 Februarie 1895. După acest re- gulament comitetul administrativ al Funda- țunii este compus din rectorii celor două universități, din București și Iași, din un delegat al Regelui și din un director special numit pe o perioadă de 3 ani de Ministerul de culte și instrucțiunea publică. În afară de acest comitet mai funcționează un bi- bliotecar, care este în același timp și secre- tarul comitetului administrativ, precum și custozi în număr nelimitat. Fundatiunea are un buget anual de circa 50,000 lei, provenit din venitul sumei de 200,000 lei dăruită de Regele Carol I, precum și din donațiunile făcute de Evlogie Gheorghiev și Elena Dr. Turnescu, fiecare iarăș câte 200,000 lei. Astfel, că în total Fundatiunea dispune de un capital de 600.000 lei, pe lângă care se adaogă și venitul dela închirierea unei părți a localului său. Din bugetul Fundatiunii se întreține o bibliotecă și se dau ajutoare la studenți săraci. — După statistica publicată de directorul Fundatiunii (Monitorul oficial al Regatului pe 1895—97) se vede, că nu- mărul frecventărilor a fost foarte ridicat. Astăzi este netăgăduit, că Fundatiunea Carol I contribuie la ridicarea nivelului studiilor univarsitare în România, și în special în București Biblioteca este ținută în curent cu toate publicațiunile însemnate în toate ramurile de știință, și este condusă numai în vederea intereselor tinerimii univ- ersitare. În 1897 Fundatiunea întreține 6 bursieri, dându-le o subvențiune de câte 100 lei pe lună la fiecare, și tipărește teze recomandate de juriul univarsitar pentru o sumă de 6000 lei pe an. La 10 Maiu a fie- căruian directorul Fundatiunii publică prin Mo- nitorul Oficial, o dare de seamă către Regele, de tot mersul Fundatiunii în anul expirat.

Testamentul Regelui Carol.

Asupra testamentului Regelui Carol se comunică următoarele:

Regele Carol lasă din averea perso- nală 12 milioane pentru opere de binefacere în țară. Repartiția este cam următoarea:

Trei milioane pentru înființarea unui orfelinat la Craiova pentru ficele de ofițeri;

Trei milioane pentru înființarea la București a unei școli de meseriași și in- dustriași;

Trei sute mii Lei pentru fundatiunea univarsitară Carol I. precum și mai multe legate mai însemnate pentru orașele Bu- curești, Iași și Craiova și alte mai mici pentru toate orașele de județ din țară.

Castelul Peleş dela Sinaia îi lasă noului Rege al României urmând însă ca uzufructul să-l aibă M. S. Regina-văduvă: Elisaveta.

Deși catolic, Regele Carol își exprimă dorința, ca la serviciul divin al înmormân- țării să participe și biserica ortodoxă a sta- tului român pe care a iubit-o și a respectat-o

Testamentul în afară de o serie de alte dispozițiuni cuprinde pasagii foarte înălțătoare cu privire la dragostea nemăr- ginită pe care Regele Carol a păstrat-o neștirbită pentru țară și poporul român.

Doliul în țară.

În semn de doliu, toate autoritățile au fost închise, iar judecătoriile și tribunalele au suspendat judecarea proceselor. Prefectura poliției a luat dispozițiunea ca toate cinematografele, cabaretele și teatrele să fie închise.

Toți funcționarii, dela toate autoritățile, în semn de doliu, vor purta cravată neagră.

Ofițerii de poliție, în uniformă, vor purta doliu la sabie.

Telegrama de condoleanță a miniștrilor către M. S. Regina.**M. S. Reginei**

Castelul Peleş.

Suntem adânc îndurerăți de marea nenorocire care lovește pe M. V. și națiunea întreagă. Toți românii împărtășesc nemărginita durere a M. V.

M. V. a fost tovarășa neobosită a *Marelui Rege*, pe care-l plângem, și l-a încunjurat cu o dragoste care l-a îngăduit să înfrunte toate greutățile și l-a fost un neîncetat îndemn în munca rodnică a glorioasei domnii.

În numele națiunii plină de iubire pentru Regina, care a alinat atâtea suferinți, exprimăm M. V. sentimentele noastre de adâncă jale de neclintit devotament și de profund respect.

Condolențele Impăratului Francisc Iosif.

M. Sa monarhul nostru a trimis reginei Elisabeta a României următoarea telegramă de condoleanță:

Știrea morții regelui scumpului Tău soț, m'a mișcat adânc. Plâng din toată inima pierderea acestui scump amic, care ni-era atât de aproape și iau parte din toată inima la durerea ta, a cărei imensitate o înțeleg. Dumnezeu să te păzească și să te mângâie în aceste grele ceasuri.

*Francisc Iosif.***Regele Ferdinand I.****Intrunirea corpurilor legiuitoare.**

Duminecă dimineața s'a oficiat în bisericile din întreaga țară un recviem. La mitropolia capitalei a oficiat Mitropolitul primat încunjurat de înaltul cler. De față erau membrii curții regale, toți miniștrii, corpul diplomatic și toți înalții demnitari.

La orele 2 p. m. s'au întrunit la Cameră Corpurile legiuitoare pentru a proceda la actul proclamării noului rege. Ședința solemnă, prezidată de dl Ferechide, ca cel mai în vârstă dintre prezidenți, a decurs după toate formele prescise de constituția țării.

De față erau toți deputații și senatorii reprezentanții autorităților publice civile și militare, înalții demnitari ai țării, membrii corpului diplomatic etc. etc.

La orele 2 fără un stert I. P. S. Sa Conon, Mitropolitul primat al României, apare în dreptul mesii, pe cari stau evanghelia și crucea, îmbrăcat în odăjdii și purtând mitra. E încunjurat de clerul Mitropolitan.

Peste puțin timp se aprind cele 7 lumini din sfeșnicul care stă pe masă. Încă

2 sfeșnice cu două luminări se aprind și se așază lângă el.

La orele 2 se face o liniște profundă în sală. Prin stânga în dreptul banciiilor ministeriale sosește introdusă de dl Missir Maj. Sa Regina Maria a României.

Maj. Sa e însoțită de principesele Elisaveta, Mărioara și de principele Nicolae. Regina principesele și principele sunt în doliu mare. Maj. Sa Regina poartă marele cordon al ordinului „Coroana României“.

Dl Ferechide deschide ședința:

Domnilor! Sunteți convocați astăzi în ședința solemnă spre a primi jurământul noului rege al României.

I. P. S. Sa Mitropolitul Primat înaintează în fața mesei purtând în dreapta cărja arhiepiscopală Ferechide, președintele camerei anunța:

Maj. Sa Regele!

În acest moment intră regele Ferdinand. E îmbrăcat în uniformă de general de infanterie cu marele cordon al Colanului „Regele Carol I“, are epoleții îndoliați. Întreaga asistență izbucnește în urale frenetice cari durează câteva minute.

Regele are în urma sa pe A. S. R. principele Carol.

Ministrii sunt în stânga I. P. S. Sa Mitropolitul cu clerul mitropolitan și cu președintele camerei stau în dreapta.

Președintele consiliului de miniștri înmână regelui o foaie, pe care e scris jurământul. Regele îl ține în mâna stângă, având dreapta pe evangheliu.

„Jur să păstrez constituția și legile poporului român, să mențin drepturile sale naționale și integritatea teritoriului“.

Acest moment e foarte emoționant. Regina României duce batista la ochi. După pronunțarea formulei de jurământ regele sărută mâna mitropolitului. Asistența face regelui ovațiuni. Urale călduroase durează câteva minute.

După ce jurământul e semnat de rege, e contrasemnat de Mitropolitul-primat, de președintele consiliului, de președintele Corpurilor Legiuitoare și de membrii guvernului, textul jurământului e apoi dat Regelui, care-l încredințează Președintelui camerei.

(„Gazeta“.)

Discursul regelui Ferdinand.

După ce a fost depus și subscris jurământul prescise de Constituțiune, Majestatea Sa Regele Ferdinand, a rostit următorul discurs.

Chemat prin grația lui Dumnezeu și voința națională a fi urmașul marelui Intemeietor, care mi-a lăsat, ca sfântă moștenire credința și iubirea poporului român, găsesc, toată dragostea mea pentru neam, puterea de a păși fără șovăire pe calea pe care mi-o impune greaua mea sarcină. (Urale îndelungate).

Pilda Aceluia, pe care îl deplângem toți ca pe un părinte și conviețuirea, că numai printr'o neîncetată propășire se poate asigura viața tramică a unui popor, îmi vor fi călăuză în eforturile mele spre a-Mi jersfi întreaga viață pentru dezvoltarea puterilor acestui Stat. (Urale).

În îndeplinirea acestei înalte datorii, pe care o îmbrățișez cu neclintită credință, și nestrămutată dragoste, stă cea mai dulce mulțămire ce o pot dobândi printr'însa, aduc

și cel mai adânc prinos de recunoștință Aceluia, a cărui sfântă amintire e cea mai scumpă legătură dintre Țară și Casa mea. (Urale).

În rodnică domnie, care face mândria istoriei noastre, primul rege al României a găsit cel mai puternic sprijin în unirea tuturor românilor împrejurul Tronului, ori de câteori împrejurări mari impuneau această datorie.

Sunt sigur, că însuflețiti de același înalt patriotism Românii vor ști în viitor să dea Tronului și țării unirea în eugetare și acțiune, care este singura cheazășie a unei sănătoase propășiri naționale.

Dumnezeu, care după atâtea grele încercări a binecuvântat munca aceloră, cari s'au devotat binelui acestui neam, nu va lăsa să scadă ceace cu atâtea trudă s'a clădit și va ocroti cu dragoste pentru acest popor, muncă fără preget ce sunt hotărît, ca bun Român și rege s'o închin iubitei Mele țări. (Aplauze îndelungate entuziaste).

Cardinalul Ferrata, secretarul de stat al papei Benedict XV, a încetat din viață Sâmbătă în 10 Octomvrie. Abia a trecut o lună de când Benedict XV a concredzut cardinalului Ferrata poziția aceasta importantă și Biserica tocmai în timpurile turburi de acum trebuie să se lipsească de înțelepciunea, pătrunderea și experiența extraordinară a secretarului afacerilor de stat, Ferrata.

Cardinalul Ferrata eră în anul al 68-lea al etății sale. Cu toată vrâsta sa înaintată arăta plin de viață. Lumea a rămas cam surprinsă de faptul, că papa și-a ales un secretar mai în etate decât sine, dar evenimentele extraordinare au pretins-o aceasta și Ferrata a primit slujba ce i-s'a oferit fără șovăire, căci a simțit, că în timpurile aceste grave, nu se poate subtrage dela împlinirea misiunii sale.

Prin moartea lui Ferrata Biserica a îndurat mare pierdere, tocmai acum, când a avut mai mare lipsă de știință, de experiențele lui bogate, de observările lui câștigate pe cariera diplomatică.

Vieța și activitatea secretarului de stat am apreciat-o într'un articol îndată după denumirea lui; aici amintim numai câteva momente mai însemnate din viața lui.

S'a născut la 4 Martie 1847 din o veche și nobilă familie în Gradoli. La 1860 a intrat în seminarul din Montefiasco; la 1867 a ajuns la Universitatea Gregoriană, unde se ocupă mai ales cu dreptul canonic La 1876 a devenit profesorul acestui studiu la seminarul roman.

Din 1877 se începe cariera sa diplomatică. A fost auditor la nunciatura din Paris, apoi delegat apostolic în Svițera, unde a câștigat succese în chestiunea complicată Ticino. Se înalță treptat, și în an. 1885 e nunciu la Bruxelles, la 1889 secretarul afacerilor extraordinare, iar la 1871 nunciu apostolic la Paris, una dintre pozițiile cele mai importante în guvernarea bisericii. La 1896 primește pălăria de cardinal și ajunge în fruntea congregațiilor celor mai importante. El a fost reprezentantul papei la congresul euharistic din Malta. Mai amintim, că și la alegerile de mai înainte, numele lui a figurat între cei mai serioși candidați de papă.

Războiul european.

Alungarea rușilor din comitatul Bistrița-Năsăud.

În comitatul Bistrița-Năsăud rușii au apărut mai întâiu în Oct. după amiazi la 5 ore. O patrulă de trei cazaci a venit în comuna Romoli și a cerut dela primarul, ca pe cealaltă zi să-i aștepte cu 5 măji de pâne. Jandarmii, cari se aflau pe dealurile vecine au împușcat asupra cazacilor, dintre cari unul a și fost rănit.

În noaptea aceasta, la crișmarul din Romoli s'au încvartirat 6 cazaci, în casa unui pădurar 30 cazaci, iar la un țaran cu stare bună 200 cazaci.

În ziua următoare cazacii nu s'au mai prezentat la primarul după cele 5 măji de pâne, ci în 6 Octomvrie și-au mutat tabăra la Szacsal. Noaptea s'a suflat alarmă și rușii s'au retras spre Valea Vișului. Cu totul au fost cam o mie de ruși, toți pedestrași, cu patru tunuri și cu trei mitraliere. Trupele noastre erau deja în drum spre ei, de aceea au suflat alarm.

După retragerea rușilor, patru oameni au plecat spre urma lor, ca sa afle direcția încărău merg; dar au fost prinși. Rușii i-au dus până la satul Dragomirești, unde pe oameni i-a eliberat, luându-le numai caii. Cu aceasta s'a încheiat istoria rușilor în comitatul Bistrița.

Tot în Oct. au apărut vre-o 300 cazaci prin părțile nordice ale comitatului Solnoc-Doboca, dinspre *Prislop*. Primpretorele a trimis contra acestora 30 jandarmi. Rușii mai întâiu s'au retras pe muntele Rotunda, dar când au văzut, că ai noștri sunt puțini, au început atacul. Jandarmii, cauzând mari pierderi rușilor s'a retras. În drumul acesta rușii au aprins satul Batiza. Intr'aceasta oștirile noastre au ajuns în ținuturile amenințate, iar rușii s'au retras în disordine. Astfel comitatul s'a scăpat de inimi și populația este acum deplin liniștită.

Przemysl-ul despresurat.

Telegramă particulară primită în 12 Octomvrie la 10 ore a. m.

Budapesta 11 Oct.

Dela cartierul general se comunică:

Avansul nostru spre râul San a eliberat Przemysl-ul de împresurarea inimi. Trupele noastre intră în cetate. Acolo,

unde Rușii se mai împotriveau, i-am atăcat și bătut. În decursul refugierii, când să treacă peste râurile Wisnia și Lezajska am făcut o mulțime prinsoneri.

General Höfer,

substit. șef. de stat major.

(Biroul de presă al min. prez.)

Maramurașul scăpat de primejdia rusească.

Telegramă particulară primită în 11 Oct. a. m.

Budapesta 10 Oct. În urma avansului victorios al oștirilor noastre, a încetat orice pericol în comitatele nordice și ostice ale Ungariei. Din motivul acesta, ministrul de interne, după cum comunică »Budapesti Tudosito«, a luat cele mai întinse măsuri, ca cei refugiați, din cauza invaziunii rusești, să se rentoarcă la locuințele lor și să-și înceapă din nou lucrul lor de toate zilele. Dintre cei refugiați aceia cari n'au bani și aceasta o adeveresc cu atestat înaintea autorităților unde petrec, vor fi transportați gratis.

(Biroul de presă al ministr. prezid.).

Eliberarea Przemysl-ului. Luptele în Galiția.

Telegramă particulară primită în 13 Oct. la 10 ore a. m.

Budapesta 12 Oct. Dela cartierul general se comunică:

Ofenziva noastră în mijlocul unor lupte continue dar totdeauna victorioase trupelor noastre, a ajuns până la râul San. Eliberarea cetății, Przemysl e finalizată. Spre nord și spre sud dela fort, atăcăm resturile oștirii inimi, ce ne împresoară. Jaroslaw și Lezajsk sunt în posesiunea noastră, iar dela Sieniawa se retrag puternice trupe inimi. Ofenziva noastră spre ost dela Chyrow încă înaintează.

Toate încercările puternicelor oștiri rusești din Polonia rusească, ca să treacă Vistula pe la Iwangorod și spre ost dela acesta, le-am zădărnicit.

General Höfer,

substit. șef. de stat major.

(Biroul de presă al min. prez.)

Noui învingeri la Przemysl.

Telegramă particulară primită în 14 Octomvrie la 10 ore a. m.

Budapesta, 13 Octomvrie. Dela cartierul general se comunică:

Trupele noastre ce înaintează spre Przemysl, sprijinite de erupțiunea gar-

nizoanei, au respins ieri trupele dușmane, astfel, încât numai înaintea frontului ostic al fortăreței, au mai rămas inimi. Cu prilejul retragerii inimicului la trecerea lui peste râul San, la Sosnica, s'au prăbușit mai multe poduri și o mulțime de ruși s'au încat în San.

Spre ost dela Chyrow lupta continuă. În marșurile și luptele din săptămâna ultimă, cari s'au îngreunat în mod extraordinar prin timpul nefavorabil și drumurile cele rele, aptitudinile răsboinice ale bravelor noastre oștiri s'au dovedit din nou admirabil.

General Höfer,

subst. șef. stat. major.

(Biroul de presă al min. prez.)

Cum a căzut cetatea Antwerpen? Comunicatul statului major.

Telegramă particulară primită în 11 Oct. seara.

Berlin 11 Oct. Se comunică oficial dela cartierul general cu datul de 10 Oct. seara:

După un asediu de abia 12 zile, Antwerpenul a ajuns în mâinile noastre, dimpreună cu toate forturile lui.

La 28 septemvrie a răsunat focul cel dintâiu contra forturilor liniei externe. Cele dintâiu forturi le-am luat cu asalt la 1 Octomvrie. La 6 și 7 Octomvrie infanteria și artileria noastră a trecut peste râul Nethe, care de curând exundase revărsându-se în cele mai multe locuri pe o extindere de 400 metri. La 7 Octomvrie, conform convenției dela Haga, am anunțat bombardarea orașului. După ce comandantul a declarat, că primește răspunderea pentru aceasta, în zorii zilei de 8 Octomvrie am început bombardarea.

În acelaș timp s'a început atacul și în contra forturilor interne. În dimineața zilei de 9 Oct. deja ocupasem două forturi din linia internă, iar după amiazi am putut ocupa orașul fără vreo rezistență mai serioasă.

Garnizoana probabil puternică, la început s'a apărat cu eroism, după ce însă în urmă n'a mai putut rezista asaltului infanteriei și diviziunii noastre de marină, precum și focului puternic al artileriei noastre, a fugit în completă disordine. În oștirea de garnizoană eră și o diviziune engleză de marină care a sosit mai pe urmă. Diviziunea aceasta

— după cum spun foile engleze — trebuia să constituie forța apărării.

Cât de disordinată a fost retragerea trupelor engleze și belgiene o arată și împrejurarea, că autoritățile militare germane, au fost silite să pertracteze cu primarul orașului, după pace autoritățile militare și-au pierdut urma.

Predarea totală a orașului, la 10 Oct. a fost aprobată de șeful guvernamentului de până atunci al Antwerpenului. Trupele noastre au ocupat și forturile ultime, cari încă nu se predaseră.

Numărul prinsonierilor încă nu se poate constata. Mulți soldați belgieni și englezi s'au refugiat în Olanda, unde vor fi internați. Tot felul de articli, într'o cantitate enormă, au ajuns în posesiunea noastră.

Am cucerit așadar și cel din urmă fort belgian „inexpugnabilul Antwerpen“.

Trupele noastre au rezolvat o problemă de-o extraordinară importanță și împăratul li-a respătit eroismul prin aceea, că generalul de infanterie, Bessler, comandantul trupelor, a fost distins cu ordul „Pour le merite“.

Proclamațiunea Germanilor.

Agencia Wolf comunică:

Generalul Bessler, comandantul oștirilor germane, cari au intrat în Antwerpen, a dat următoarea proclamație:

Cătră locuitorii din Antwerpen!

Oștirea germană intră triumfătoare în orașul vostru. Nu i-se va întâmpla nimic nici unui cetățean. Nu va suferi nimeni nici o daună în averea sa, dacă vă veți abține de la acte dușmănoase. Orice ostilitate însă o vom pedepsi după dreptul marțial și va avea ca urmare eventual și pustiirea orașului vostru frumos.

(*Agencia Telegrafică Ungară*).

Telegrama împăratului.

Ziarul »Lokalanzeiger« comunică din Karlsruhe:

Impăratul Wilhelm a trimis arhiducesei de Baden Luiza, următoarea telegramă:

»Azi după amiază am ocupat fără luptă Antwerpen-ul. Dăm mulțumită lui Dumnezeu pentru acest succes strălucit și ne plecăm cu umilință înaintea mărimii Lui atotputernice.

Wilhelm«.

(*Agencia Telegrafică Ungară*).

Invingeri germane.

Comunicat oficial german.

Telegramă particulară primită în 12 Oct. seara.

Berlin 12 Oct. Statul major comunică: Dela cartierul general se anunță cu datul de 11 Octomvie, seara la 10 ore:

Cavaleria noastră la 10 Oct., spre vest dela Lille a înfrânt complet o diviziune franceză, iar o altă diviziune franceză am zdrobit-o lângă Hazebrock cauzându-i grave pierderi.

Luptele din apus, ce decurg pe frontul dela Lanc, încă n'au ajuns a fi decizive.

Despre prăzile câștigate la Antwerpen încă nu putem da comunicate, fiindcă datele referitoare la aceste până acum lipsesc. Nu putem spune judecată definitivă nici despre numărul prinsonierilor, precum nici despre trupele engleze și belgiene, cari au trecut granița.

Pe câmpul de luptă dela ost în partea nordică, toate atacurile corpurilor I și X rusești, contra armatelor din Prusia ostică, le-am respins în 9 și 10 Octomvie. Am zădărnicit și încercarea rușilor de a ne împresura pe la Schirwindt și în decursul acesteia am capturat 1000 ruși,

În partea sudică a Poloniei ariergarda armatelor noastre a ajuns până la Vistula. Spre sud dela Varșovia, lângă Grojez, am capturat două mii de ostași ai corpului II din Siberia.

Știrile oficiale rusești despre marea învingere rusească dela Augustow lângă Suvalki, sunt pure invenții. Cât despre valoarea comunicatelor rusești, fie deajuns a aminti, că despre înfrangerile grave suferite lângă Tannenberg și Insterburg, rușii n'au emis comunicate oficiale.

(*Biroul de presă al min. prezid.*).

Invingeri germane

la vest și la nord.

Telegramă particulară primită în 14 Oct. la 10 ore a. m.

Berlin 13 Oct. Cvatierul general comunică cu datul de azi 10 ore a. m.

Știri mai însemnate de pe câmpul de operație dela vest nu sunt. Atacurile violente dela Soisson spre ost ale dușmanului le-am respins. În pădurea Argonnes lupte continue și vehemente. Trupele noastre forțază pe un teritor extraordinar de greu, într'un tufiș des, cu toate mijloacele unui războiu de asediu, pas de pas mergerea înainte. Francezii opun rezistență îndârjită. Pușcă depe arbori și din mitrailezele așezate prin copaci și pe lângă șanțurile clădite la înălțimea de etaj, au construit și șanțuri-redute.

Știrile răspândite de cătră comandamentul francez privitoare la

succesele lor pe câmpia dela Veuve, nu corăspund adevărului. După spusese prinsonierilor de războiu, trupelor li-s'a comunicat, că Germanii au fost bătut și mai multe forturi dela Metz au căzuți. Adevărul e, că trupele noastre, ce luptă acolo, nicăiri teren nu au pierdut. Etain-ul este ca și până acum în posesiunea noastră. Asalturile vehemente franceze îndreptate împotriva pozițiilor noastre dela St. Mihiel, le-am respins pe toate. Prada noastră de războiu dela Antwerpen nici azi n'a putut fi luată încă în revistă.

Numărul celor dezarmați în Olanda e aproximative 28 mii, între cari 2000 englezi. Edificiile în Antwerpen au suferit puțină daună, în port se aflau între altele 42 vapoare germane și 2 austriace.

Pe câmpul de operație din Prusia-ostică, ziua de 11 Octomvie a trecut în pace. În ziua următoare am respins la Sirwindt o nouă încercare de încunjurare a rușilor. Aici au pierdut rușii 1500 prinsonieri, 20 tunuri. Încercarea lor de a trece Vistula, dela Varșovia spre sud le-am zădărnicit-o, pricinuindu-le pagube.

(*Biroul de presă al min. prezid.*).

Scufundarea unui crucișător rus.

Telegramă particulară primită în 14 Oct. la 10 ore a. m.

Budapesta, 13 Oct. Din Berlin Agencia Wolf anunță oficial:

Un crucișător pancerat rusesc la 11 Octomvie a fost scufundat, înaintea golfului finic prin un proiectil de torpilor.

Behncke m. p.

substit. stat. major de marină.

După telegramele primite, agenția rusească, comunică oficial următoarele despre scufundarea crucișătorului:

În 11 Octomvie, după calcul rusesc după amiază la 2 ore, submarine inimice au atăcat din nou crucișătoarele Bajan și Palada, cari făceau serviciu de avangardă în marea ostică. Deși crucișătoarele au deschis imediat un puternic toc de artilerie, unui submarin i-a succes a arunca o proiectilă de torpilor asupra vasului Palada, după care a urmat explozie. Crucișătorul cu toate dintr'însul, s'a cufundat vertical în fundul mării.

(*Biroul de presă al min. prezid.*).

Inmormântarea Regelui Carol.

Corpul neînsuflit al marelui Rege Carol a fost așezat în sicriu de stejar și pus pe catafalc în castelul Peleş din Sinaia, încă Sâmbătă, în ziua morții Sale, iar Luni a fost dus de aci la București și așezat pe un

frumos catafalc în palatul Regal. Publicul a fost admis, ca să vadă mai pe urmă pe înțeleptul Rege Carol al României. De aci apoi înmormântarea se va face mâine, Joi, cu solemnitatea cuvenită. Sicriul va fi dus la Curtea de Argeș și așezat în cripta acestei vestite mănăstiri, restaurată cu cheltuiala decedatului Rege Carol.

Armata română, la ordinul Regelui Ferdinand I, poartă doliu o lună întreagă pentru decedatul Rege Carol I.

Convocator!

În numele comisiei de 12 exmisă cu prilejul întrunirii, ținute în sala hotelului „Univers la 8 Octomvrie 1912, din încredințarea primită cu ocaziunea ședinței ținută în cancelaria oficiului notarial la 6 Octomvrie 1914 convocăm prin aceasta *adunarea generală de constituire a „Reuniunii pompierilor voluntari din Baiázsfalva—Blaj”* pe ziua de **18 Octomvrie 1914** la orele 1½ d. a. în sala hotelului „Univers”.

La această adunare conchemăm pe toți acei cetățeni Blăjeni, cari sunt membri fondatori ori activi ai reuniunii, ce se va înființa.

Obiectele:

1. Deschiderea adunării.
2. Desbaterea punctelor din elaboratul comisiei privitor la observările făcute câteva alineate din proiectul de statute și aducerea unei hotărâri în privința aceasta.
3. Inchiderea adunării.

Blaj, la 10 Octomvrie 1914.

Schieszl Károly Justin Pop
presidentul comisiei. notariul comisiei.

Diverse.

Intârzierea acestui număr este a se datorî cenzurei carea, de azi încolo, se estinde și asupra ziarului nostru. După ce censorul guvernial din Aiud — nu s'a putut prezenta Marți în ziua apariției, am fost nevoiți să amânam șpedarea N-rului 104 până Joi — când apare împreună cu Nr. 105.

Cerem deci scuze pentru aceste întârzieri.

Redacția și Administrația „Unirei”.

Inmormântarea cardinalului Ferrata. În 13 Octomvrie a avut loc înmormântarea secretarului de stat al papei *Dominico Ferrata*. Cu pompa funebră cuvenită, în prezența corpului diplomatic acreditat pe lângă sf. Scaun, a dignitarilor din Vatican și în prezența unui număr și ales public din Roma s'a binecuvântat corpul neînsuflețit al secretarului Ferrata la locuința sa, după ce încă nu se mutase în Vatican. Corpul decedatului Ferrata va fi transportat la Gradoli, locul nașterii lui și acolo în cripta familiară va fi așezat spre odihnă veșnică

Noul secretar de stat al papei.

În locul cardinalului Ferrata, a cărui înmormântare a avut loc Marți în 13 l. c., secretar de stat a fost denumit cardinalul Petru *Gasparri*, care la ultima alegere încă a figurat între candidații la tronul papal Vom reveni.

Se cumpără pieptare pentru ostași. Comandamentul militar din Sibiu, a dat o publicațiune, prin care rețearcă pe locuitorii satelor, ca să pună la dispoziția armatei pieptare nepurtate pe cari guvernul militar le cumpără, în vederea frigului care se apropie. Un pieptar prețuiește până la 12 cor. Valoarea singuraticelor bucăți o va statori antistia comunală în conspectul despre pieptarele trimise. În privința aceasta trebuie să se purcedă cu toată energia și trebuie indusă numai valoarea reală a pieptarului. Antistiile comunale vor aduna aceste haine în timpul cel mai scurt și le vor trimite centrelor mai apropiate. Sibiu, Cluj, Brașov sau Alba-Iulia. Din prețul ce s'a fixat pentru pieptar nu se poate subtrage nimic, sub nici o titlă. Bani pe sate se vor plăti prin cassele postale. Terminul pentru predarea acestor pieptare este 20 Oct.

Pertractarea crimei din Serajevo. Luni în 12 Octomvrie s'a început pertractarea groaznicului atentat din Serajevo. Gavril Princip și cei 23 complici ai săi au fost aduși înaintea tribunalului, ca să-și dea seamă pentru uciderea moștenitorului de tron Francisc Ferdinand și a soției acestuia arhiducesa Sofia Hohenberg.

În actul de acuză care se extinde pe 33 pagini tipărite, procurorul ridică acuză contra lui Gavril Princip și a soților săi pentru tradare de patrie, crimă care se pedepsește cu moarte, respective temniță grea dela 10—20 ani.

Procurorul arată pe larg istoria complotului pus la cale de „Narodna Obrana” din Belgrad și descrie cum a distribuit aceasta societate bombe și revolve, prin mijlocirea lui *Cabrinovici* și *Grabes*, — membrii acestei societăți, — precum și a lui *Ciganievici*, care a avut strânse legături cu maiorul sârb *Tancosici* și *Pribicevici*. Se ocupă cu deamăruntul de fiecare complice, precum și de transportarea armelor prin *Zvornic*. Descrie mai departe cum și-au câștigat complici în Serajevo și cum s'au hotărât cu privire la locurile unde au să steie pe timpul atentatului. În decursul instrucțiunii Princip a mărturisit, că prin glonțul al doilea a voit să omoare pe guvernorul *Potiorek*, care stătea în fața moștenitorului de tron și numai întâmplător a împuşcat pe arhiducesa Sofia. După descrierea modului cum au fost prinși criminalii, procurorul trece la motivele atentatului și statoroște, că atentatul e o crimă politică.

Primum de pe câmpul de războiu dela nord o scrisoare din 2 Oct. dela părintele Isaicu: „Țin să notez, că atât starea fizică cât și cea psihică, considerând poziția muntoasă, vremea ploioasă, vântoasă și friguroasă întrece orice așteptare. Iar cea mai temenică nădejde de o proximă și decisivă biruință ne însufă negreșit baza morală și religioasă, pe care se-razimă oștirea noastră și care este chezașia cea mai sigură, că lupta noastră este dreaptă. E de nedescris puterea credinței în ostășime și corpul ofiteresc. Zilnic, în orice vreme, când numai

le permit împrejurările îi vezi cu capul gol, îngenunchind și rugându-se. O nespūsă liniște sufletească pentru noi, cari suntem încredințați cu păstorirea lor.

Mai observ, că dacă până acum au dat dovezi de o titanică bravură, cu răbdare așteaptă ciocnirea decisivă. Dumnezeu fie cu noi și cu cauza noastră sfântă. — Dorind revedere. — *Isaicu*, preot castr.

Proprietar, editor: **Emil Tatar.**

Redactor responsabil: **Augustin Grușia.**

Nr. 6039—1914

consist.

Publicare de licitațiune.

Pentru esarândarea vămii târgului din orașul *Blaj* și din comuna *Mănărade*, se va ținea licitație publică în *Blaj la 30 Noemvrie st. la 11 ore a. m.* în cancelaria advocațională arhidiecezană.

Dreptul, aparținător fondului Catedralei, de a culege vama târgului din *Blaj* și *Mănărade*, se va exarânda pe trei ani succesivi din 1 Ianuarie 1915 începând.

Prețul de strigare este 6000 coroane.

Condițiile de licitare și esarândare se pot vedea în cancelaria avocatului arhidiecezan.

Ceice doresc a lua parte la licitație, sunt obligați a depune un vadiu de 600 cor. în bani gata, ori hârtii de valoare notate la bursa din Budapesta.

Ofertele prezentate în scris, până la termenul de mai sus, se vor lua numai atunci în considerare, dacă se vor face pe lângă acludarea vadiului amintit și pe lângă declarația, că oferentul cunoaște condițiile de licitare.

Blaj, la 3 Octomvrie n. 1914.

Dr. Iuliu Maniu,
advocat arhidiecezan.

Nr. 6039—1914

consist.

Publicare de licitațiune.

Pentru esarândarea podului cu drept de vamă dintre opidul *Blaj* și comuna *Veza* și a celui din capătul din jos a satului *Blaj*, adică a podurilor de vamă de peste *Târnavamare* și *Târnavamică* aparținătoare Dominiului Metropolitan gr-cat. de Alba-Iulia și *Făgăraș* se va ținea licitație publică în *Blaj la 30 Noemvrie 1914, la 11 ore a. m.* în cancelaria advocațională arhidiecezană.

Podurile mai sus amintite, se vor esarânda pe trei ani succesivi dela 1 Ianuarie 1915 începând.

Prețul de strigare este 420 coroane.

Condițiunile de esarândare se pot vedea în cancelaria avocatului arhidiecezan.

Ceice doresc a lua parte la licitație, sunt obligați a depune un vadiu de 420 coroane în bani gata, ori hârtii de valoare notate la bursa din Budapesta.

Ofertele prezentate în scris până la acel termen se vor lua numai atunci în considerare, dacă se vor face pe lângă acludarea vadiului de mai sus și pe lângă declarația, că cunosc condițiile de licitare.

Blaj, la 3 Octomvrie n. 1914.

Dr. Iuliu Maniu,
advocat arhidiecezan.